

Přírodní památka
Velká Klajdovka

Inventarizační floristický průzkum

V Brně dne 29. 11. 2006

Lubomír Tichý

1. Úvod

Přírodní památka Velká Klajdovka se nachází na jižním úpatí kopce Hády, ležícím na severovýchodním okraji Brna v jižním výběžku CHKO Moravský kras (49°13'20'' s. š., 16°40'24'' v. d.). Přestože území reprezentuje pouze menší část rozlohy nelesní vegetace v této lokalitě (celková rozloha ca. 10 ha), svým druhovým složením doplňuje celkovou floristickou diverzitu o řadu druhů, které v jiných částech Hádů buď chybějí nebo jsou vzácné.

Jednotlivé zmínky o květeně tohoto území publikovali snad všichni tehdejší významní botanikové brněnského regionu (například Makowsky 1863, Formánek 1887, Wildt 1910, Hruby 1923, Švestka 1936). Ucelený přehled druhového složení jižního svahu Hádů nalezneme v práci J. Podpěry (Podpěra 1928) pojednávající o teplomilné květeně Moravského krasu, který odtud uvádí 169 druhů cévnatých rostlin. Koncem čtyřicátých let hojně na Hádech sbíral mimo jiné také přednosta železniční stanice v Kuřimi J. Dvořák. Jeho hodnotný herbář byl však z větší části převezen do Bratislavy, což se již projevilo také při zpracování květeny ČR (například pravděpodobně u druhu *Orlaya grandiflora* a *Erysimum pannonicum*). Ve druhé polovině 60. let byly na katedře systematické botaniky tehdejší univerzity J. E. Purkyně v Brně (dnes Masarykova univerzita) zadány dvě diplomové práce na zpracování flóry a vegetace jižního úbočí Hádů (Rokosová 1965, Holubová 1969), které starší údaje doplňují a aktualizují. Celkově bylo od druhé poloviny 19. století do konce 60. let 20. století odtud herbářově nebo literárně dokladováno více než 110 druhů, které jsou dnes uváděny v červeném seznamu české květeny (Holub et Procházka 2000).

Současný výskyt ohrožených druhů rostlin na jižním svahu Hádů jsem popsal v článku publikovaném v časopisu Zprávy České botanické společnosti (Tichý 2001), v němž uvádím souhrn 79 ohrožených druhů naší květeny (kategorie C1-C3, bez druhů vyžadujících pozornost).

Vzhledem k tomu, že tuto lokalitu floristicky a vegetačně velmi dobře znám, přijal jsem nabídku vypracování inventarizačního floristického průzkumu i přesto, že přišla již v polovině vegetační sezóny. Údaje použité v tomto materiálu proto vycházejí nejen ze systematického průzkumu v období červenec-září 2006, ale i z dílčích floristických zápisů v letech 2004 a 2005.

2. Současný stav přírodní památky a její management v předchozích třech letech

V období let 2004-2006 byly provedeny razantnější zásahy především do keřového patra na území celé rezervace a společně se dvěma soukromými pastevci byla vždy část území přepasena smíšeným stádem ovcí a koz. Všechny managementové zásahy, které měly za cíl postupnou redukci křovin a mozaikovitou péči o nelesní část rezervace. V předchozích letech byla, a to již od poloviny 90. let, rezervace vždy v průběhu srpna pravidelně sečena (její centrální část), avšak tato péče pouze konzervovala dřívější stav. Fotografie z 24. 6. 2004 zachycují původní stav křovin.

Následující letecké fotografie dokumentují centrální část rezervace ze dne 18. 4. 2004 (původní stav před rozsáhlejšími zásahy) a stav ze dne 18. 9. 2004, kdy byla tato část významněji odkřovena. Světlá plocha vznikla realizací pastvy smíšeného stáda ovcí a koz, která zde proběhla 1.-22. 7. 2004.

Další dvojice fotografií je z 18. 9. 2004 (snímek vlevo) a z 16. 8. 2005 (snímek vpravo). Tyto fotografie dokumentují mozaikovitost pastvy a postupnou redukci křovin v těchto letech.

Pastva stáda ovcí v letech 2004-2006 o počtu 40-55 kusů ovcí a 5-15 kusů koz, vždy v termínu od ca. 1. 7. do 15.-20. 7. podle úživnosti stanoviště.

Rozsah pastvy a redukce křovin v roce 2004:

Rozsah pastvy a redukce křovin v roce 2005:

Rozsah pastvy a redukce křovin v roce 2006

2.1. Stávající stav území

Hranice mezi čerstvě vypasenou částí a porostem ponechaným bez zásahů ve střední části území.

Lesní lem, křoviny a teplomilná doubrava v západní části území při hranici s Růženiným lomem.

2.2. Vliv pastvy na vegetaci

Z období tří let nelze celkový vliv pastvy na chování rostlinných společenstev vyhodnotit. Proto si dovolím zde uvést jen některé dílčí postřehy:

1. Pastva v příměstské lokalitě je sice atrakcí pro většinu návštěvníků, u některých obyvatel však vyvolává vlnu nevole. Problémy nastávají především s volně vypuštěnými psy, kteří jsou schopni ohradu podlézt a vyplašit stádo. Výjimečně došlo i k úmyslnému poškození ohradníku.

2. Především kozy jsou schopny ožírat listy z velmi trnitých keřů (např. hlohy). Pastva tedy udržuje nízké zavětvení křovin v úrovni bylinného patra, což umožňuje jeho snazší rozvoj. Další výhodou okusu dolních větví je prosvětlení křovin a jejich následná snadnější likvidace, a to díky jejich snadnější přístupnosti.

3. Stádo si v terénu vždy vybere stinné stanoviště pro odpolední odpočinek, který je využíván i jako nocoviště. Podle zvyku chovatele je dobytek někdy ustájen na malém prostoru v noční ohradě. Všechna tato stanoviště jsou extrémně zatížená pohybem ovcí a jejich trusem, proto po pastvě zůstávají jako holá, sukcesně otevřená místa s vyšší ruderalizací. Na druhovém složení se však obvykle podílejí jen rostliny dostupné z bezprostředního okolí, protože se jedná jen o malé plochy.

4. Nebyl pozorován významnější vliv krátkodobé pastvy na ústup rostlin typických pro teplomilné lesní lemy – např. smldník jelení (*Peucedanum cervaria*), oman mečolistý (*Inula ensifolia*), kakost krvavý (*Geranium sanguineum*). Nepravidelná pastva v těchto porostech nesnižuje pravděpodobně jejich vitalitu a umožňuje odstranění stařiny a jejich obnovu.

5. Pastva (její technické zabezpečení) je téměř neslučitelná s požadavky entomologů. V území je třeba zachovat rozsáhlejší nepasené nebo nesečené plochy. Toho lze dosáhnout pouze vydělením stabilizovaných lemových porostů. Plochy s dominantní válečkou prapořitou (*Brachypodium pinnatum*) a vikví tenkolistou (*Vicia tenuifolia*) je třeba pravidelně udržovat sečením nebo pastvou. Její optimální rozsah reprezentuje současnou rozlohu ca. 1/4-1/2 území.

3. Charakteristika vegetačního krytu

Vegetace Velké Klajdovky je charakterizována pomocí rostlinných formací definovaných v rámci mapování Natura 2000 podle Katalogu biotopů České republiky (Chytrý et al. 2001). Protože současný stav vegetačního krytu je výsledkem sukcesních pochodů za posledních 50-70 let, jednotlivé vegetační formace se více či méně prolínají. Tato mozaika je proto velmi obtížně mapovatelná. Následující zákres jen přibližným a nedokonalým obrazem skutečnosti.

Vysvětlivky:

T3.4 Širokolisté suché trávníky

Jedná se převážně o fragmenty trávníků s převahou válečky prapořité (*Brachypodium pinnatum*) a kostřavy žlábkaté (*Festuca rupicola*). T3 4C zahrnuje typ s výskytem vstavačovitých (*Orchis purpurea*), zatímco T3.4D je kategorií pro trávníky bez význačného výskytu jalovce a vstavačovitých rostlin.

T3.3A Panonské úzkolisté suché trávníky

Jsou to trávníky s převahou úzkolistých druhů – kostřava žlábkatá (*Festuca rupicola*), kostřava walliská (*Festuca valesiaca*), kavyl Ivanův (*Stipa joannis*), smělek štíhlý (*Koeleria macrantha*) atd. V celém území se však jedná o fragmenty s příměsí druhů typických pro širokolisté suché trávníky (např. válečky prapořité).

T4.1 Suché bylinné lemy

Vegetace s převahou bylin a zastoupením druhů hůře snášejících častou disturbanci – např. třemdavy bílé (*Dictamnus albus*), omanu mečolistého (*Inula ensifolia*), kakostu krvavého (*Geranium sanguineum*), pryšce mnohobarvého (*Tithymalus polychromus*) atd.

K3 Vysoké mezofilní a xerofilní křoviny

Do této vegetační formace patří křoviny s hlohy (*Crataegus* sp. div.), dřínem jarním (*Cornus mas*), brslenem bradavičnatým (*Euonymus verrucosa*), ptačím zobem obecným (*Ligustrum vulgare*) či trnkou obecnou (*Prunus spinosa*).

K4 Nízké xerofilní křoviny

Fragmenty křovin s výskytem třešně křovité (*Cerasus fruticosa*) a růže bedrníkolisté (*Rosa pimpinellifolia*) jsou roztroušeny v západní a střední části území. Vyskytují se v podobě různě sukcesně starých porostů prolínajících se s širokolistými suchými trávníky.

L6.1 Perialpidské bazifilní teplomilné doubravy

Světlé lesíky s šipákem (*Quercus pubescens*), jeřábem břekem (*Sorbus torminalis*), javorem babykou (*Acer campestre*) a řadou teplomilných bylin charakterizujících lesní lemy.

X9B Lesní kultury s nepůvodními listnatými dřevinami

Křoviny a skupiny stromů s vtroušeným trnovníkem akátem (*Robinia pseudacacia*), netvařcem křovitým (*Amorpha fruticosa*), štedřencem odvislým (*Laburnum anagyroides*), žanovcem měchýřníkem (*Colutea arborescens*), bezem černým (*Sambucus nigra*) ostružiníkem ježíníkem (*Rubus caesius*) atd.

4. Floristická inventarizace

4.1. Abecední seznam druhů – řazení podle českého jména

bedrník obecný	<i>Pimpinella saxifraga</i> L.
bělozářka větvitá	<i>Anthericum ramosum</i> L.
bér zelený	<i>Setaria viridis</i> (L.) P. Beauv.
bez černý	<i>Sambucus nigra</i> L.
bez chebdí	<i>Sambucus ebulus</i> L.
bodlák obecný	<i>Carduus acanthoides</i> L.
brslen bradavičnatý	<i>Euonymus verrucosus</i> Scop.
brslen evropský	<i>Euonymus europaeus</i> L.
bukvice lékařská	<i>Betonica officinalis</i> L.
celík kanadský	<i>Solidago canadensis</i> L.
celík zlatobýl	<i>Solidago virgaurea</i> L.
černohlávek dřípatý	<i>Prunella laciniata</i> (L.) L.
černohlávek obecný	<i>Prunella vulgaris</i> L.
černohlávek velkokvětý	<i>Prunella grandiflora</i> (L.) Scholler
čičorka pestrá	<i>Coronilla varia</i> L.
čilimník řezenský	<i>Chamaecytisus ratisbonensis</i> (Schaeff.) Rothm.
čilimníkovec černající	<i>Lembotropis nigricans</i> (L.) Griseb.
čistec přímý	<i>Stachys recta</i> L.
čistec roční	<i>Stachys annua</i> (L.) L.
devaterník penízkovitý	<i>Helianthemum nummularium</i> (L.) Mill.
divizna jižní rakouská	<i>Verbascum chaixii</i> Vill. subsp. <i>austriacum</i> Roem. et Schult.
dobromysl obecná	<i>Origanum vulgare</i> L.
drchnička modrá	<i>Anagallis foemina</i> Mill.
drchnička rolní	<i>Anagallis arvensis</i> L.
dřín jarní	<i>Cornus mas</i> L.
dub cer	<i>Quercus cerris</i> L.
dub pýřitý (šipák)	<i>Quercus pubescens</i> Willd.
dub zimní (drnák)	<i>Quercus petraea</i> (Mattuschka) Liebl.
habr obecný	<i>Carpinus betulus</i> L.
hadinec obecný	<i>Echium vulgare</i> L.
hlaváč žlutavý	<i>Scabiosa ochroleuca</i> L.
hloh jednoosemenný	<i>Crataegus monogyna</i> Jacq.
hloh obecný	<i>Crataegus laevigata</i> (Poir.) DC.
hořčík jestřábníkovitý	<i>Picris hieracioides</i> L.
hrachor širolistý	<i>Lathyrus latifolius</i> L.
hrušeň planá	<i>Pyrus pyraister</i> (L.) Burgsd.
hvězdnice chlumní	<i>Aster amellus</i> L.
hvozdík kartouzek	<i>Dianthus carthusianorum</i> L.
chlupáček obecný	<i>Pilosella officinarum</i> F.W. Schultz et Sch. Bip.
chrastavec Kitaibelův	<i>Knautia kitaibelii</i> (Schult.) Borbás
chrastavec rolní	<i>Knautia arvensis</i> (L.) Coulter
chrpa čekánek	<i>Centaurea scabiosa</i> L.
chrpa chlumní	<i>Centaurea triumfettii</i> All.

chrpa porýnská

jabloň domácí

jahodník trávnice

jasan ztepilý

javor babyka

javor klen

javor mléč

jeřáb břek

jestřábník hroznatý

jestřábník savojský

jetel alpský

jetel ladní

jetel luční

jílek vytrvalý

jitrocel kopinatý

jitrocel prostřední

jitrocel větší

kakost holubičí

kakost krvavý

kakost smrdutý

kamejka modronachová

kavyl Ivanův

klinopád obecný

kokořík vonný

kokotice povázka

komonice lékařská

kostřava walliská

kostřava žlábkatá

kozí brada kyjovitá

kozinec sladkolistý

kozinec vičencovitý

kručinka barvířská

kručinkovec poléhavý

krvavec menší

kuklík městský

laskavec hrubozel

laskavec srstnatý

lipnice úzkolistá

líška obecná

lnice kručinkolistá

lnice květel

locika kompasová

lopuch menší

loubinec pětistý

máčka ladní

mařinka psí

mateřídouška časná

Centaurea stoebe L. subsp. *rehnana* (Boreau)
Gugl.

Malus domestica Borkh.

Fragaria viridis (Duchesne) Weston

Fraxinus excelsior L.

Acer campestre L.

Acer pseudoplatanus L.

Acer platanoides L.

Sorbus torminalis (L.) Crantz

Hieracium racemosum Waldst. et Kit. ex
Willd.

Hieracium sabaudum L.

Trifolium alpestre L.

Trifolium campestre Schreb.

Trifolium pratense L.

Lolium perenne L.

Plantago lanceolata L.

Plantago media L.

Plantago major L.

Geranium columbinum L.

Geranium sanguineum L.

Geranium robertianum L.

Lithospermum purpureocaeruleum L.

Stipa joannis Čelak.

Clinopodium vulgare L.

Polygonatum odoratum (Mill.) Druce

Cuscuta epithymum (L.) L.

Melilotus officinalis (L.) Pall.

Festuca valesiaca Schleich. ex Gaudin

Festuca rupicola Heuffel

Tragopogon dubius Scop.

Astragalus glycyphyllos L.

Astragalus onobrychis L.

Genista tinctoria L.

Corothamnus procumbens (Waldst. et Kit.) C.
Presl

Sanguisorba minor Scop.

Geum urbanum L.

Amaranthus lividus L.

Amaranthus retroflexus L.

Poa angustifolia L.

Corylus avellana L.

Linaria genistifolia (L.) Mill.

Linaria vulgaris Mill.

Lactuca serriola L.

Arctium minus (Hill) Bernh.

Parthenocissus quinquefolia (L.) Planch.

Eryngium campestre L.

Asperula cynanchica L.

Thymus praecox Opiz

mateřídouška olýsalá
mateřídouška panonská
merlík bílý
měrnice černá
mléč zelinný
mochna písečná
mochna plazivá
mochna přímá
mochna stříbrná
mrkev obecná
netvařec křovitý
netýkavka malokvětá
ochmet evropský
oman britský
oman hnidák
oman mečolistý
ořešák královský
ostružiník křovitý
ostružiník sivý (ježiník)
ostřice Micheliho
ovsík vyvýšený

ožanka kalamandra
pamětník rolní
pampeliška hladká
pampeliška lékařská
pampeliška srstnatá
pastinák setý
pelyněk černobýl
penízek prorostlý
pcháč obecný
pcháč rolní
písečnice douškolistá
plamének plotní
plamének přímý
posed bílý
prorostlík srpovitý
pryskyřník mnohokvětý
prýšec chvojka
prýšec mnohobarvý
prýšec obecný
prýšec okrouhlý
prýšec prutnatý
ptačí zob obecný
pumpava obecná
pupava bezlodyžná
pupava obecná prostřední

pýr plazivý
pýr prostřední

Thymus glabrescens Willd.
Thymus pannonicus All.
Chenopodium album L. s. str.
Ballota nigra L.
Sonchus oleraceus L.
Potentilla arenaria Borkh.
Potentilla reptans L.
Potentilla recta L.
Potentilla argentea L.
Daucus carota L.
Amorpha fruticosa L.
Impatiens parviflora DC.
Loranthus europaeus Jacq.
Inula britannica L.
Conyza squarrosa L.
Inula ensifolia L.
Juglans regia L.
Rubus fruticosus agg.
Rubus caesius L.
Carex michelii Host
Arrhenatherum elatius (L.) P. Beauv. ex J.
Presl et C. Presl
Teucrium chamaedrys L.
Acinos arvensis (Lam.) Dandy
Taraxacum sect. *erythrosperma*
Taraxacum sect. *Ruderalia*
Leontodon hispidus L.
Pastinaca sativa L.
Artemisia vulgaris L.
Thlaspi perfoliatum L.
Cirsium vulgare (Savi) Ten.
Cirsium arvense (L.) Scop.
Arenaria serpyllifolia L.
Clematis vitalba L.
Clematis recta L.
Bryonia alba L.
Bupleurum falcatum L.
Ranunculus polyanthemus L.
Euphorbia cyparissias L.
Euphorbia polychroma A. Kern.
Euphorbia esula L.
Euphorbia peplus L.
Euphorbia virgata Waldst. et Kit.
Ligustrum vulgare L.
Erodium cicutarium (L.) L'Hér.
Carlina acaulis L.
Carlina vulgaris subsp. *intermedia* (Schur)
Hayek
Elytrigia repens (L.) Desv.
Elytrigia intermedia (Host) Nevskij

radyk prutnatý
rozchodník tenkolistý
rozchodníkovec velký
rozrazil lesklý
rozrazil ožankovitý
rozrazil rolní
rozrazil rozprostřený
růže bedrníkolistá
růže podhorská
růže polní
růže šípková
růže vinná
rýt žlutý
řebříček chlumní
řebříček obecný
řebříček panonský
řepík lékařský
řešetlák počistivý
řimbaba chocholičnatá
sesel sivý
silenka nadmutá
silenka nicí
slivoň trnitá
smělek štíhlý
smldník jelení
srdečník obecný
srha laločnatá
srstka angrešt
starček přímětník
strdivka sedmihradská
sveřep jalový
svída krvavá
svízel bílý
svízel syřišťový
šalvěj luční
škarda smrdutá mákolistá

štědřenec odvislý
štírovník růžkatý
tařinka kališní
tolice dětelová
tolice měňavá
tolice nejmenší
tolice srpovitá
tolice vojtěška
tolita lékařská
trnovník akát
třemdava bílá
třešeň křovitá
třešeň ptačí

Chondrilla juncea L.
Sedum sexangulare auct. non L.
Sedum maximum (L.) Hoffm.
Veronica polita Fr.
Veronica teucrium L.
Veronica arvensis L.
Veronica prostrata L.
Rosa pimpinellifolia L.
Rosa dumalis Bechst.
Rosa agrestis Savi
Rosa canina L.
Rosa rubiginosa L.
Reseda lutea L.
Achillea collina Becker ex Rchb.
Achillea millefolium L.
Achillea pannonica Scheele
Agrimonia eupatoria L.
Rhamnus cathartica L.
Tanacetum corymbosum (L.) Schultz-Bip.
Seseli osseum Crantz
Silene vulgaris (Moench) Garcke
Silene nutans L.
Prunus spinosa L.
Koeleria macrantha (Ledeb.) Schult.
Peucedanum cervaria (L.) Lapeyr.
Leonurus cardiaca L.
Dactylis glomerata L.
Ribes uva-crispa L.
Senecio jacobaea L.
Melica transsilvanica Schur
Bromus sterilis L.
Swida sanguinea (L.) Opiz
Galium album Mill.
Galium verum L.
Salvia pratensis L.
Crepis foetida subsp. *rhoeadifolia* (M. Bieb.)
Čelak.
Laburnum anagyroides Medik.
Lotus corniculatus L.
Alyssum alyssoides (L.) L.
Medicago lupulina L.
Medicago x varia Martyn
Medicago minima (L.) Bartal.
Medicago falcata L.
Medicago sativa L.
Vincetoxicum hirundinaria Medik.
Robinia pseudacacia L.
Dictamnus albus L.
Cerasus fruticosa Pall.
Cerasus avium (L.) Moench

třezalka tečkovaná
třtina křovištní
turan kanadský
turan ostrý
turan roční
válečka lesní
válečka prapořitá
vičenec písečný
vikev čtyřsemenná
vikev tenkolistá
violka chlumní
violka písečná
violka srstnatá
vítod větší
vstavač nachový
záraza vyšší
zimolez obyčejný
zlatovlásek obecný
zvonek klubkatý
zvonek moravský
zvonek výběžkatý
žanovec měchýřník

Hypericum perforatum L.
Calamagrostis epigejos (L.) Roth
Conyza canadensis (L.) Cronq.
Erigeron acris L.
Stenactis annua (L.) Nees
Brachypodium sylvaticum (Huds.) P. Beauv.
Brachypodium pinnatum (L.) P. Beauv.
Onobrychis arenaria (Kit.) Ser.
Vicia tetrasperma (L.) Schreb.
Vicia tenuifolia Roth
Viola collina Besser
Viola rupestris F. W. Schmidt
Viola hirta L.
Polygala major Jacq.
Orchis purpurea Huds.
Orobanche elatior Sutton
Lonicera xylosteum L.
Aster linosyris (Cass.) Bernh.
Campanula glomerata L.
Campanula moravica (Spitzner) Kovanda
Campanula rapunculoides L.
Colutea arborescens L.

4.2. Abecední seznam druhů – řazení podle vědeckého jména

<i>Acer campestre</i> L.	javor babyka
<i>Acer platanoides</i> L.	javor mléč
<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	javor klen
<i>Acinos arvensis</i> (Lam.) Dandy	pamětník rolní
<i>Agrimonia eupatoria</i> L.	řepík lékařský
<i>Achillea collina</i> Becker ex Rchb.	řebříček chlumní
<i>Achillea millefolium</i> L.	řebříček obecný
<i>Achillea pannonica</i> Scheele	řebříček panonský
<i>Alyssum alyssoides</i> (L.) L.	tařinka kališní
<i>Amaranthus lividus</i> L.	laskavec hrubozel
<i>Amaranthus retroflexus</i> L.	laskavec srstnatý
<i>Amorpha fruticosa</i> L.	netvařec křovitý
<i>Anagallis arvensis</i> L.	drchnička rolní
<i>Anagallis foemina</i> Mill.	drchnička modrá
<i>Anthericum ramosum</i> L.	bělozářka větvitá
<i>Arctium minus</i> (Hill) Bernh.	lopuch menší
<i>Arenaria serpyllifolia</i> L.	písečnice douškolistá
<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) P. Beauv. ex J. Presl et C. Presl	ovsík vyvýšený
<i>Artemisia vulgaris</i> L.	pelyněk černobýl
<i>Asperula cynanchica</i> L.	mařinka psí
<i>Aster amellus</i> L.	hvězdnice chlumní
<i>Aster linosyris</i> (Cass.) Bernh.	zlatovlásek obecný
<i>Astragalus glycyphyllos</i> L.	kozinec sladkolistý
<i>Astragalus onobrychis</i> L.	kozinec vičencovitý

<i>Ballota nigra</i> L.	měrnice černá
<i>Betonica officinalis</i> L.	bukvice lékařská
<i>Brachypodium pinnatum</i> (L.) P. Beauv.	válečka prapořitá
<i>Brachypodium sylvaticum</i> (Huds.) P. Beauv.	válečka lesní
<i>Bromus sterilis</i> L.	sveřep jalový
<i>Bryonia alba</i> L.	posed bílý
<i>Bupleurum falcatum</i> L.	prorostlík srpovitý
<i>Calamagrostis epigejos</i> (L.) Roth	třtina křovištní
<i>Campanula glomerata</i> L.	zvonek klubkatý
<i>Campanula moravica</i> (Spitzner) Kovanda	zvonek moravský
<i>Campanula rapunculoides</i> L.	zvonek výběžkatý
<i>Carduus acanthoides</i> L.	bodlák obecný
<i>Carex michelii</i> Host	ostřice Micheliho
<i>Carlina acaulis</i> L.	pupava bezlodyžná
<i>Carlina vulgaris</i> subsp. <i>intermedia</i> (Schur) Hayek	pupava obecná prostřední
<i>Carpinus betulus</i> L.	habr obecný
<i>Centaurea scabiosa</i> L.	chrpa čekánek
<i>Centaurea stoebe</i> L. subsp. <i>rhenana</i> (Boreau) Gugl.	chrpa porýnská
<i>Centaurea triumfettii</i> All.	chrpa chlumní
<i>Cerasus avium</i> (L.) Moench	třešeň ptačí
<i>Cerasus fruticosa</i> Pall.	třešeň křovitá
<i>Cirsium arvense</i> (L.) Scop.	pcháč rolní
<i>Cirsium vulgare</i> (Savi) Ten.	pcháč obecný
<i>Clematis recta</i> L.	plamének přímý
<i>Clematis vitalba</i> L.	plamének plotní
<i>Clinopodium vulgare</i> L.	klinopád obecný
<i>Colutea arborescens</i> L.	žanovec měchýřník
<i>Conyza canadensis</i> (L.) Cronq.	turan kanadský
<i>Conyza squarrosa</i> L.	oman hnidák
<i>Cornus mas</i> L.	dřín jarní
<i>Coronilla varia</i> L.	čičorka pestrá
<i>Corothamnus procumbens</i> (Waldst. et Kit.) C. Presl	kručinkovec poléhavý
<i>Corylus avellana</i> L.	líška obecná
<i>Crataegus laevigata</i> (Poir.) DC.	hloh obecný
<i>Crataegus monogyna</i> Jacq.	hloh jednosemenný
<i>Crepis foetida</i> subsp. <i>rheoadifolia</i> (M. Bieb.) Čelak.	škarda smrdutá mákolistá
<i>Cuscuta epithymum</i> (L.) L.	kokotice povázka
<i>Dactylis glomerata</i> L.	srha laločnatá
<i>Daucus carota</i> L.	mrkev obecná
<i>Dianthus carthusianorum</i> L.	hvozdík kartouzek
<i>Dictamnus albus</i> L.	třemdava bílá
<i>Echium vulgare</i> L.	hadinec obecný
<i>Elytrigia intermedia</i> (Host) Nevskij	pýr prostřední
<i>Elytrigia repens</i> (L.) Desv.	pýr plazivý
<i>Erigeron acris</i> L.	turan ostrý
<i>Erodium cicutarium</i> (L.) L'Hér.	pumpava obecná
<i>Eryngium campestre</i> L.	máčka ladní
<i>Euonymus europaeus</i> L.	brslen evropský
<i>Euonymus verrucosus</i> Scop.	brslen bradavičnatý
<i>Euphorbia cyparissias</i> L.	pryšec chvojka

<i>Euphorbia esula</i> L.	prýšec obecný
<i>Euphorbia peplus</i> L.	prýšec okrouhlý
<i>Euphorbia polychroma</i> A. Kern.	prýšec mnohobarvý
<i>Euphorbia virgata</i> Waldst. et Kit.	prýšec prutnatý
<i>Festuca rupicola</i> Heuffel	kostřava žlábkatá
<i>Festuca valesiaca</i> Schleich. ex Gaudin	kostřava walliská
<i>Fragaria viridis</i> (Duchesne) Weston	jahodník trávence
<i>Fraxinus excelsior</i> L.	jasan ztepilý
<i>Galium album</i> Mill.	svízel bílý
<i>Galium verum</i> L.	svízel syřišťový
<i>Genista tinctoria</i> L.	kručinka barvířská
<i>Geranium columbinum</i> L.	kakost holubičí
<i>Geranium robertianum</i> L.	kakost smrdutý
<i>Geranium sanguineum</i> L.	kakost krvavý
<i>Geum urbanum</i> L.	kuklík městský
<i>Helianthemum nummularium</i> (L.) Mill.	devaterník penízkovitý
<i>Hieracium racemosum</i> Waldst. et Kit. ex Willd.	jestřábník hroznatý
<i>Hieracium sabaudum</i> L.	jestřábník savojský
<i>Hypericum perforatum</i> L.	třezalka tečkovaná
<i>Chamaecytisus ratisbonensis</i> (Schaeff.) Rothm.	čilimník řezenský
<i>Chenopodium album</i> L. s. str.	merlík bílý
<i>Chondrilla juncea</i> L.	radýk prutnatý
<i>Impatiens parviflora</i> DC.	netýkavka malokvětá
<i>Inula britannica</i> L.	oman britský
<i>Inula ensifolia</i> L.	oman mečolistý
<i>Juglans regia</i> L.	ořešák královský
<i>Knautia arvensis</i> (L.) Coulter	chrastavec rolní
<i>Knautia kitaibelii</i> (Schult.) Borbás	chrastavec Kitaibelův
<i>Koeleria macrantha</i> (Ledeb.) Schult.	smělek štíhlý
<i>Laburnum anagyroides</i> Medik.	štědřenec odvislý
<i>Lactuca serriola</i> L.	locika kompasová
<i>Lathyrus latifolius</i> L.	hrachor širolistý
<i>Lembotropis nigricans</i> (L.) Griseb.	čilimníkovec černající
<i>Leontodon hispidus</i> L.	pampeliška srstnatá
<i>Leonurus cardiaca</i> L.	srdečník obecný
<i>Ligustrum vulgare</i> L.	ptačí zob obecný
<i>Linaria genistifolia</i> (L.) Mill.	lnice kručinkolistá
<i>Linaria vulgaris</i> Mill.	lnice květel
<i>Lithospermum purpureocaeruleum</i> L.	kamejka modronachová
<i>Lolium perenne</i> L.	jílek vytrvalý
<i>Lonicera xylosteum</i> L.	zimolez obyčejný
<i>Loranthus europaeus</i> Jacq.	ochmet evropský
<i>Lotus corniculatus</i> L.	štírovník růžkatý
<i>Malus domestica</i> Borkh.	jabloň domácí
<i>Medicago falcata</i> L.	tolice srpovitá
<i>Medicago lupulina</i> L.	tolice dětelová
<i>Medicago minima</i> (L.) Bartal.	tolice nejmenší
<i>Medicago sativa</i> L.	tolice vojtěška
<i>Medicago x varia</i> Martyn	tolice měňavá
<i>Melica transsilvanica</i> Schur	strdivka sedmihradská

<i>Melilotus officinalis</i> (L.) Pall.	komonice lékařská
<i>Onobrychis arenaria</i> (Kit.) Ser.	vičenec písečný
<i>Orchis purpurea</i> Huds.	vstavač nachový
<i>Origanum vulgare</i> L.	dobromysl obecná
<i>Orobanche elatior</i> Sutton	záraza vyšší
<i>Parthenocissus quinquefolia</i> (L.) Planch.	loubinec pětिलistý
<i>Pastinaca sativa</i> L.	pastinák setý
<i>Peucedanum cervaria</i> (L.) Lapeyr.	smlodník jelení
<i>Picris hieracioides</i> L.	hořčík jestřábníkovitý
<i>Pilosella officinarum</i> F.W. Schultz et Sch. Bip.	chlupáček obecný
<i>Pimpinella saxifraga</i> L.	bedrník obecný
<i>Plantago lanceolata</i> L.	jitrocel kopinatý
<i>Plantago media</i> L.	jitrocel prostřední
<i>Plantago major</i> L.	jitrocel větší
<i>Poa angustifolia</i> L.	lipnice úzkolistá
<i>Polygala major</i> Jacq.	vítod větší
<i>Polygonatum odoratum</i> (Mill.) Druce	kokořík vonný
<i>Potentilla arenaria</i> Borkh.	mochna písečná
<i>Potentilla argentea</i> L.	mochna stříbrná
<i>Potentilla recta</i> L.	mochna přímá
<i>Potentilla reptans</i> L.	mochna plazivá
<i>Prunella grandiflora</i> (L.) Scholler	černohlávek velkokvětý
<i>Prunella laciniata</i> (L.) L.	černohlávek dřipatý
<i>Prunella vulgaris</i> L.	černohlávek obecný
<i>Prunus spinosa</i> L.	slivoň trnitá
<i>Pyrus pyraister</i> (L.) Burgsd.	hrušeň planá
<i>Quercus cerris</i> L.	dub cer
<i>Quercus petraea</i> (Mattuschka) Liebl.	dub zimní (drnák)
<i>Quercus pubescens</i> Willd.	dub pýřitý (šipák)
<i>Ranunculus polyanthemus</i> L.	pryskyřník mnohokvětý
<i>Reseda lutea</i> L.	rýt žlutý
<i>Rhamnus cathartica</i> L.	řešetlák počistivý
<i>Ribes uva-crispa</i> L.	srstka angrešt
<i>Robinia pseudacacia</i> L.	trnovník akát
<i>Rosa agrestis</i> Savi	růže polní
<i>Rosa canina</i> L.	růže šípková
<i>Rosa dumalis</i> Bechst.	růže podhorská
<i>Rosa pimpinellifolia</i> L.	růže bedrníkolistá
<i>Rosa rubiginosa</i> L.	růže vinná
<i>Rubus caesius</i> L.	ostružiník sivý (ježiník)
<i>Rubus fruticosus</i> agg.	ostružiník křovitý
<i>Salvia pratensis</i> L.	šalvěj luční
<i>Sambucus ebulus</i> L.	bez chebdí
<i>Sambucus nigra</i> L.	bez černý
<i>Sanguisorba minor</i> Scop.	krvavec menší
<i>Scabiosa ochroleuca</i> L.	hlaváč žlutavý
<i>Sedum maximum</i> (L.) Hoffm.	rozchodníkovec velký
<i>Sedum sexangulare</i> auct. non L.	rozchodník tenkolistý
<i>Senecio jacobaea</i> L.	starček přímětník
<i>Seseli osseum</i> Crantz	sesel sivý

<i>Setaria viridis</i> (L.) P. Beauv.	bér zelený
<i>Silene nutans</i> L.	silenka nicí
<i>Silene vulgaris</i> (Moench) Garcke	silenka nadmutá
<i>Solidago canadensis</i> L.	celík kanadský
<i>Solidago virgaurea</i> L.	celík zlatobýl
<i>Sonchus oleraceus</i> L.	mléč zelinný
<i>Sorbus torminalis</i> (L.) Crantz	jeřáb břek
<i>Stachys annua</i> (L.) L.	čistec roční
<i>Stachys recta</i> L.	čistec přímý
<i>Stenactis annua</i> (L.) Nees	turan roční
<i>Stipa joannis</i> Čelak.	kavyl Ivanův
<i>Swida sanguinea</i> (L.) Opiz	svída krvavá
<i>Tanacetum corymbosum</i> (L.) Schultz-Bip.	řimbaba chocholičnatá
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Erythrosperma</i>	pampeliška hladká
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Ruderalia</i>	pampeliška lékařská
<i>Teucrium chamaedrys</i> L.	ožanka kalamandra
<i>Thlaspi perfoliatum</i> L.	penízek prorostlý
<i>Thymus glabrescens</i> Willd.	mateřídouška olýsalá
<i>Thymus pannonicus</i> All.	mateřídouška panonská
<i>Thymus praecox</i> Opiz	mateřídouška časná
<i>Tragopogon dubius</i> Scop.	kozí brada kyjovitá
<i>Trifolium alpestre</i> L.	jetel alpský
<i>Trifolium campestre</i> Schreb.	jetel ladní
<i>Trifolium pratense</i> L.	jetel luční
<i>Verbascum chaixii</i> Vill. subsp. <i>austriacum</i> Roem. et Schult.	divizna jižní rakouská
<i>Veronica arvensis</i> L.	rozrazil rolní
<i>Veronica polita</i> Fr.	rozrazil lesklý
<i>Veronica prostrata</i> L.	rozrazil rozprostřený
<i>Veronica teucrium</i> L.	rozrazil ožankovitý
<i>Vicia tenuifolia</i> Roth	vikev tenkolistá
<i>Vicia tetrasperma</i> (L.) Schreb.	vikev čtyřsemenná
<i>Vincetoxicum hirundinaria</i> Medik.	tolita lékařská
<i>Viola collina</i> Besser	violka chlumní
<i>Viola hirta</i> L.	violka srstnatá
<i>Viola rupestris</i> F. W. Schmidt	violka písčná

5. Přehled zjištěných ohrožených druhů rostlin

Podle Červeného seznamu květeny ČR (Holub et Procházka 2000).

Silně ohrožené druhy (kategorie C2)

 Cerasus fruticosa Pall.

 Onobrychis arenaria (Kit.) Ser.

 Orchis purpurea Huds.

 Quercus cerris L.

Rosa micrantha

Rosa pimpinellifolia L.

 Stachys annua (L.) L.

třešeň křovitá

vičenec písečný

vstavač nachový

dub cer

růže malokvětá

růže bedrníkolistá

čistec roční

Ohrožené druhy (kategorie C3)

 <i>Achillea pannonica</i> Scheele	řebříček panonský
<i>Anagallis foemina</i> Mill.	drchnička modrá
 <i>Aster amellus</i> L.	hvězdnice chlumní
 <i>Aster linosyris</i> (Cass.) Bernh.	zlatovlásek obecný
 <i>Astragalus onobrychis</i> L.	kozinec vičencovitý
 <i>Campanula glomerata</i> subsp. <i>farinosa</i> L.	zvonek klubkatý
 <i>Centaurea triumfettii</i> All.	chrpa chlumní
 <i>Clematis recta</i> L.	plamének přímý
<i>Corothis procumbens</i> (Waldst. et Kit.) C. Presl	kručinkovec poléhavý
<i>Crepis foetida</i> subsp. <i>rhoeadifolia</i> (M. Bieb.) Čelak.	škarda smrdutá mákolistá

 <i>Dictamnus albus</i> L.	třemdava bílá
<i>Euphorbia polychroma</i> A. Kern.	pryšec mnohobarvý
<i>Inula ensifolia</i> L.	oman mečolistý
 <i>Lathyrus latifolius</i> L.	hrachor širolistý
<i>Linaria genistifolia</i> (L.) Mill.	lnice kručinkolistá
 <i>Lithospermum purpureocaeruleum</i> L.	kamejka modronachová
 <i>Medicago minima</i> (L.) Bartal.	tolice nejmenší
 <i>Orobanchae elatior</i> Sutton	záraza vyšší
 <i>Polygala major</i> Jacq.	vítod větší
 <i>Prunella grandiflora</i> (L.) Scholler	černohlávek velkokvětý
<i>Prunella laciniata</i> (L.) L.	černohlávek dřipatý
 <i>Stipa joannis</i> Čelak.	kavyl Ivanův
<i>Thymus glabrescens</i> Willd.	mateřídouška olýsalá
<i>Veronica prostrata</i> L.	rozrazil rozprostřený
<i>Viola rupestris</i> F. W. Schmidt	violka písečná

Druhy vyžadující pozornost (kategorie C4)

<i>Anthericum ramosum</i> L.	bělozářka větvitá
<i>Campanula moravica</i> (Spitzner) Kovanda	zvonek moravský
<i>Carex michelii</i> Host	ostřice Micheliho
<i>Cornus mas</i> L.	dřín jarní
<i>Elytrigia intermedia</i> (Host) Nevskij	pýr prostřední
<i>Euonymus verrucosus</i> Scop.	brslen bradavičnatý
<i>Euphorbia virgata</i> Waldst. et Kit.	pryšec prutnatý
<i>Geranium sanguineum</i> L.	kakost krvavý
<i>Chamaecytisus ratisbonensis</i> (Schaeff.) Rothm.	čilimník řezenský
<i>Chondrilla juncea</i> L.	radýk prutnatý
<i>Loranthus europaeus</i> Jacq.	ochmet evropský
<i>Melica transsilvanica</i> Schur	strdivka sedmihradská
<i>Peucedanum cervaria</i> (L.) Lapeyr.	smlník jelení
<i>Potentilla arenaria</i> Borkh.	mochna písečná
<i>Potentilla recta</i> L.	mochna přímá
<i>Pyrus pyraeaster</i> (L.) Burgsd.	hrušeň planá
<i>Quercus pubescens</i> Willd.	dub pýřitý (šipák)

<i>Seseli osseum</i> Crantz	sesel sivý
<i>Sorbus torminalis</i> (L.) Crantz	jeřáb břek
<i>Thymus pannonicus</i> All.	mateřídouška panonská
<i>Thymus praecox</i> Opiz	mateřídouška časná
<i>Trifolium alpestre</i> L.	jetel alpský
<i>Verbascum chaixii</i> Vill. subsp. <i>austriacum</i> Roem. et Schult.	divizna jižní rakouská
<i>Veronica teucrium</i> L.	rozrazil ožankovitý

6. Přehled zvláště chráněných druhů

Za českým jménem druhu je uvedena kategorie hojnosti jeho výskytu v chráněném území. Číslo 1 znamená druh vzácný, vyskytující se v jednotlivých exemplářích (do počtu 5 jedinců). Číslo 2 reprezentuje druh vyskytující se pouze místy, ale celkově v početnější populaci (do 500 jedinců). Číslo 3 označuje druh relativně hojně se vyskytující na řadě míst chráněného území.

Silně ohrožené zvláště chráněné druhy

Orchis purpurea Huds.

vstavač nachový 1

Ohrožené zvláště chráněné druhy

Aster amellus L.

hvězdnice chlumní 3

Aster linosyris (Cass.) Bernh.

zlatovlásek obecný 2

Astragalus onobrychis L.

kozinec vičencovitý 1

Centaurea triumfettii All.

chrpa chlumní 1

Clematis recta L.

plamének přímý 1

Cornus mas L.

dřín jarní 2

Dictamnus albus L.

třemdava bílá 2

Quercus pubescens Willd.

dub pýřitý (šipák) 2

Stipa joannis Čelak.

kavyl Ivanův 1

vstavač nachový (*Orchis purpurea*)

7. Závěr

Celkem bylo v přírodní památce Velká Klajdovka zjištěno 211 druhů cévnatých rostlin. Z nich je celkem 7 silně ohrožených, 25 ohrožených druhů a 24 druhů vyžadujících pozornost (Holub et Procházka 2000). Celkem tedy 26,5 % druhového bohatství této lokality náleží mezi druhy Červeného seznamu České republiky. Z nich je pak jeden silně ohrožený zvláště chráněný a dalších 9 ohrožených zvláště chráněných druhů (vyhláška č. 395/92 Sb.). Tato čísla, spolu s výskytem prioritních stanovišť svědčí o velkém významu této lokality pro ochranu přírody. Doporučuji proto nejen zachovat ochranu této lokality na národní úrovni, ale i její zahrnutí mezi významná území celoevropské sítě ochrany přírody NATURA 2000.

8. Použitá literatura

- Formánek E. (1887–1897): Květena Moravy a rakouského Slezska. 1–2. – Brno & Praha.
- Holub J. et Procházka F. (2000): Red List of vascular plants of the Czech Republic – 2000. Preslia, Praha, 72: 187–230.
- Holubová J. (1969): Rostlinná společenstva kopce “Hády” u Brna. – [Dipl. pr., kat. syst. bot. a geobot. PřF MU Brno]
- Hruby J. (1923): Die xerophilen Pflanzenverbände der Umgebung Brünns. - Verh. Naturforsch. Ver. Brünn, 58 (1920–1921): 123–167.
- Chytrý M., Kučera T. et Kočí M. (eds.) (2001): Katalog biotopů České republiky. – AOPaK, Praha, p. 1–304.
- Makowsky A. (1863): Flora des Brünner Kreises. – Verh. Naturforsch. Ver. Brünn, 1 (1862): 45–210.
- Podpěra J. (1928): Die Vegetationsverhältnisse im Gebiete des Mährischen Karstes im Vergleiche mit der nächsten Umgebung. – Čas. Morav. Mus. Zem., 26: 1–113.
- Rokosová V. (1965): Hádecká planinka. – [Dipl. pr., kat. syst. bot. a geobot. PřF MU Brno]
- Švestka F. (1936): Osud botanicky cenných Hádů. - Příroda, 29: 291–292.
- Tichý L. (2000): Současný stav vápencové stepi na jižních svazích Hádů u Brna. – Zpr. Bot. Společ., Praha, 35:99–104.
- Wildt A. (1910): Botanisches Excursionsbuch für die Umgebung von Brünn. – Brünn.